

mjr. PhDr. Mgr. Miroslav Matouš
Policejní akademie České republiky v Praze
student doktorského studijního programu

Změna organizační struktury HZS ČR – Národní operační a informační středisko

V souvislosti se **změnou organizační struktury Hasičského záchranného sboru České republiky** (dále jen „HZS ČR“) je vhodné informovat akademickou obec o skutečnosti, která je v **přímé souvislosti s operačním řízením HZS ČR** a základních složek integrovaného záchranného systému¹ (dále jen „IZS“). Bezpečnostní sbor, který je základní složkou IZS, je zřízen podle zvláštního zákona, kde je stanovena jeho organizační struktura.² Předmětnou změnu představuje nový název – **Národní operační a informační středisko** (dále jen „NOPIŠ“), který **začal být využíván na pracovišti operačního a informačního střediska** (dále jen „OPIS“) **generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky**³ (dále jen „GŘ HZS ČR“) s celostátní působností. Ministerstvo vnitra České republiky (dále jen „MV“) zřizuje GŘ HZS ČR jako svoji organizační součást, a to z důvodu plnění úkolů uvedených v zákoně o IZS.⁴

Mezi úkoly, které zajišťuje, patří především oblast přípravy na mimořádné události, IZS a ochrany obyvatelstva nebo zapojení České republiky (dále jen „ČR“) do mezinárodních záchranných operací při mimořádných událostech a poskytování humanitární pomoci v zahraničí.⁵ Mezi další úkoly patří také zabezpečení ústřední koordinace záchranných a likvidačních prací a to za stanovených podmínek⁶ při koordinaci složek IZS na strategické úrovni.⁷ V předmětné oblasti se v současné době dále používá označení OPIS hasičských záchranných sborů krajů⁸ (dále jen „HZS kraje“), které mají krajskou působnost, a je zde zajištěn příjem tísňového volání na dvě tísňové linky. Všechna pracoviště současně plní úlohu OPIS IZS a jsou tak stálými orgány pro koordinaci složek IZS.⁹

¹ § 3 a § 4 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému v platném znění.

² § 2 odst. 1) písm. a) zákona č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky v platném znění.

³ § 6 odst. 6) zákona č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky v platném znění.

⁴ § 7 odst. 5) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému v platném znění.

⁵ Pravidla poskytování této pomoci upřesňuje Nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníckými osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva.

⁶ § 7 odst. 3) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému v platném znění.

⁷ § 8 vyhlášky MV č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému v platném znění.

⁸ § 7 odst. 5) zákona č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky v platném znění.

⁹ § 5 odst. 1) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému v platném znění.

Zásady koordinace složek IZS při společném zásahu, kdy je jednou z nich **operační úroveň**,¹ zásady spolupráce operačních středisek (dále jen „OS“) složek IZS² nebo podrobnosti o úkolech OPIS,³ stanoví vyhláška MV. Operační úroveň je prováděná mezi velitelem zásahu, OPIS a OS složek IZS. U **Policie České republiky**⁴ (dále jen „PČR“) je představují pracoviště OS zajišťující nepřetržitě jednotný a koordinovaný výkon operační činnosti a souhrn specifických činností směřujících k zabezpečení plnění úkolů policie na vymezeném území, a integrovaná operační střediska (dále jen „IOS“) v rámci operačních odborů krajských ředitelství policie (dále jen „OO KŘP“). Systém OS u PČR tak tvoří IOS OO KŘP; Operační odbor Policejního prezidia České republiky (dále jen „OO PP ČR“) – Oddělení operační středisko; OS (odborné skupiny) útvarů policie s celostátní působností (dále jen „OS ÚCP“).⁵ Na IOS OO KŘP je zajištěn příjem tísňového volání.⁶ **Zdravotnické záchranné služby** (dále jen „ZZS“) zřizují zdravotnická operační střediska (dále jen „ZOS“) a pomocná OS, které jsou centrem tísňové komunikace.⁷

Označení OPIS, OPIS HZS krajů a OPIS GR HZS ČR je **pevně zakotveno v mnoha platných právních předpisech a interních aktech řízení** (dále jen „IAŘ“). Dále je hojně využíván v praxi operačního řízení IZS,⁸ nebo například v katalogu typových činností složek IZS při společném zásahu.⁹ Pojmy jsou využívány mimo jiné například v podrobnostech o stupních poplachů,¹⁰ zejména v případě vyhlášení zvláštního stupně poplachu¹¹ a podobně. Jsou také obsahem odborné literatury s předmětem problematiky IZS.¹²

¹ § 2 písm. b) a § 6 vyhlášky MV č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému v platném znění.

² § 12 vyhlášky MV č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému v platném znění.

³ § 13 vyhlášky MV č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému v platném znění.

⁴ § 6 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky v platném znění.

⁵ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 109 ze dne 18. srpna 2009, o operačních střediscích ve znění změny č. 125/2009.

⁶ § 23a odst. 1) a 2) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky v platném znění.

⁷ § 9 odst. 2) a § 11 zákona č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě v platném znění.

⁸ MATOUŠ, Miroslav. Operační řízení integrovaného záchranného systému. *Bezpečnostní teorie a praxe*. 2020, č. 1, s. 129-144. ISSN 1801-8211. MATOUŠ, Miroslav. Systém tísňového volání ve vybraných členských státech Evropské unie. *Bezpečnostní teorie a praxe*. 2022, č. 1, s. 3-28. ISSN 1801-8211.

⁹ § 18 vyhlášky MV č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému v platném znění.

¹⁰ § 20 vyhlášky MV č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému v platném znění.

¹¹ § 24 vyhlášky MV č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému v platném znění.

¹² Například: *MODUL – G; integrovaný záchranný systém a požární ochrana*. Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2020. ISBN 978-80-7616-071-2. *MODUL – A; C; I; krizové řízení při nevojenských krizových situacích, ochrana obyvatelstva, kritická infrastruktura*. Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2021. ISBN 978-80-7616-097-2.

Dne 9. května 2022 **byla schválena a nabyla účinnost změna č. 22 organizační struktury HZS ČR**, kde byla přílohou č. 2 nahrazena původní příloha organizační struktury vydané v roce 2015.¹ Obsahem změny je nová struktura GŘ HZS ČR, kde je mimo jiné, v rámci Sekce IZS a operačního řízení, Odboru operačního řízení zřízeno **Oddělení NOPIS**. Celý název OPIS MV-GŘ HZS ČR je doplněn o NOPIS, tedy v úplném znění ve zkratce **OPIS MV-GŘ HZS ČR – NOPIS** nebo **NOPIS MV-GŘ HZS ČR, zkráceně NOPIS**. V praxi operačního řízení na GŘ HZS ČR je již zkratka NOPIS využívána, a to především v rámci komunikace s OPIS HZS krajů nebo s dalšími spolupracujícími subjekty, například s OO PP ČR, Situačním centrem MV, Společným operačním centrem Ministerstva obrany České republiky nebo se styčným místem Státního úřadu pro jadernou bezpečnost a s dalšími základními a ostatními složkami IZS nebo s dalšími osobami a ústředními orgány státní správy. Pokyn, kterým se stanoví zásady činností a výkonu služby na NOPIS, je v přípravné fázi vydání ve sbírce IAŘ generálního ředitele HZS ČR. Změna organizační struktury bude v nejbližší době odeslána ve formě referátu na MV – stav červen 2022. Nutností bude sjednotit interní akty řízení v rámci MV a Policejního prezidia České republiky.

Nově byly vydáním sbírky IAŘ generálního ředitele HZS ČR částky 9/2022² upraveny zásady jednotného postupu při určování doby služby, a to především ujednocením označení s využitím písmena „O“ a číslicemi 1, 2, 3, 4 a to od 1. února 2022 s platností pro všechny OPIS HZS krajů a NOPIS. Služba NOPIS se tak ujednotila s ostatními OPIS HZS krajů, kdy byla nově rozvržena služba příslušníků do směn po 12. hodinách s pravidelným cyklem zpravidla ve čtyřech po sobě bezprostředně jdoucích dnech, a to v režimu den / den / noc / noc. Po těchto dnech následují čtyři dny mezisměnového volna. Původně byl režim služby na NOPIS v režimu 24. hodinové služby včetně výkonu služby v rámci noční pohotovosti a dvou dny mezisměnového volna.

Závěrečné poznámky

Zavedením názvu NOPIS je dle názoru autora definováno **zaměření a postavení tohoto pracoviště s přesahem do zahraničí**, které je například kontaktním místem ČR pro sousední státy včetně Maďarska, a to podle bilaterálních smluv. Dalším významným partnerem je Středisko pro koordinaci reakcí na mimořádné události Evropské unie (EU/ERCC) nebo Euroatlantické koordinační středisko pro katastrofy (NATO/EADRCC). Mezi další úkoly patří spolupráce s kontaktními body v rámci Úmluvy o přeshraničních účincích průmyslových havárií, je národním varovacím bodem v systému Mezinárodní agentury pro atomovou energii (IAEA), kontaktním bodem v rámci systému civilní ochrany EU nebo kontaktním místem pro humanitární pomoc organizace Spojených národů. Tyto úkoly jsou v rámci systému OPIS jedinečné

¹ MV-GŘ HZS ČR. *Organizační struktura Hasičského záchranného sboru ČR*, schválená ministrem vnitra dne 22. prosince 2015 pod čj. MV-185633-1/PO-OVL-2015, ve znění změny č. 22 (Čj. MV-58823-1/PO-OVL-2022 ze dne 9. května 2022).

² Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR č. 9/2022, kterým se mění Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 24/2018, *kterým se stanoví zásady jednotného postupu při určování doby služby a doby odpočinku příslušníkům Hasičského záchranného sboru České republiky s nerovnoměrně rozvrženou dobou služby*.

a žádné OPIS HZS krajů je nevykonává. Na pracovišti není přijímaná žádná z tísňových linek, vyjma dozoru funkčnosti a zatížení evropské tísňové linky 112.

Je zjevné, že v prostředí operačního řízení složek IZS existuje rozsáhlá terminologie představující názvy pracovišť pro operační řízení a jejich zkratky, což může působit určitou **nepřehlednost nebo jejich nesprávné využívání**. V praxi se u HZS ČR vyskytují vedle výše uvedených i další zkratky, jako například KOPIS nebo také KOIS a další kombinace. **Důsledným používáním nového názvu NOPIS pro celostátní úroveň u GŘ HZS ČR a pojmu OPIS pro krajskou úroveň u HZS krajů je jasně vymezena pozice v rámci hierarchie těchto pracovišť**. Z důvodu platných právních předpisů je nutné oficiálně využívat stále platný oficiální název pracoviště, a to OPIS MV-GŘ HZS ČR. V legislativě se vyskytuje i zkrácený název, a to OPIS GŘ HZS ČR. V budoucnu tedy bude **vhodné implementovat název NOPIS do právních předpisů a do dalších dokumentů nebo do odborné literatury**, a ještě více tak **sjednotit používané pojmy a jejich zkratky**, které vyžadují určitou znalost v oblasti operačního řízení složek IZS.

V určité souvislosti s aktuálně probíhajícím válečným konfliktem na území Ukrajiny byla dne 1. 3. 2022 zahájena činnost **Národního asistenčního centra pomoci Ukrajině** (dále jen „NACPU“), které není součástí NOPIS, ale pracuje v prostorech v rámci tohoto chráněného pracoviště. Centrum je nadřazené **Krajským asistenčním centrům pomoci Ukrajině** (dále jen „KACPU“), které byly zřízeny ve všech krajích ČR. Stejně jako v případě NOPIS, je využito slovního spojení národní versus krajské, což lze sledovat právě v terminologii NOPIS a OPIS HZS krajů, tzv. KOPIS. Centra NACPU i KACPU jsou v provozu do současnosti, avšak již s plánovaným postupným útlumem činnosti v rámci nepřetržitého výkonu 24. hodinové služby – stav červen 2022.

Seznam literatury a dalších pramenů informací

Monografie

MATOUŠ, Miroslav. Operační řízení integrovaného záchranného systému. *Bezpečnostní teorie a praxe*. 2020, č. 1, s. 129-144. ISSN 1801-8211.

MATOUŠ, Miroslav. Systém tísňového volání ve vybraných členských státech Evropské unie. *Bezpečnostní teorie a praxe*. 2022, č. 1, s. 3-28. ISSN 1801-8211.

MODUL – G; integrovaný záchranný systém a požární ochrana. Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2020. ISBN 978-80-7616-071-2.

MODUL – A; C; I; krizové řízení při nevojenských krizových situacích, ochrana obyvatelstva, kritická infrastruktura. Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2021. ISBN 978-80-7616-097-2.

Zákonná úprava a další zdroje

Zákon č. 320/2015 Sb., *o Hasičském záchranném sboru České republiky* v platném znění.

Zákon č. 239/2000 Sb., *o integrovaném záchranném systému* v platném znění.

Zákon č. 273/2008 Sb., *o Policii České republiky* v platném znění.

Zákon č. 374/2011 Sb., *o zdravotnické záchranné službě* v platném znění.

Vyhláška MV č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému v platném znění.

Nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníky osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 109 ze dne 18. srpna 2009, o operačních střediscích ve znění změny č. 125/2009.

Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR č. 9/2022, kterým se mění Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 24/2018, kterým se stanoví zásady jednotného postupu při určování doby služby a doby odpočinku příslušníkům Hasičského záchranného sboru České republiky s nerovnoměrně rozvrženou dobou služby.

MV-GŘ HZS ČR. *Organizační struktura Hasičského záchranného sboru ČR*, schválená ministrem vnitra dne 22. prosince 2015 pod čj. MV-185633-1/PO-OVL-2015, ve znění změny č. 22 (Čj. MV-58823-1/PO-OVL-2022 ze dne 9. května 2022).

RESUMÉ

Předložený příspěvek informuje o nově zavedeném názvu Národní operační a informační středisko, který se začal interně využívat v praxi operačního řízení u Hasičského záchranného sboru České republiky. Pracoviště je organizační součástí Ministerstva vnitra-generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky. Název byl zaveden v rámci změny organizační struktury tohoto subjektu. V následujícím období bude probíhat jeho interní schvalování a implementace v rámci Ministerstva vnitra České republiky. Pojem je nutné v tuto chvíli vnímat pouze jako nové pojmenování oddělení, které je součástí Odboru operačního řízení. V budoucnu lze předpokládat jeho oficiální zavedení do terminologie operačních a informačních středisek integrovaného záchranného systému, což bude vyžadovat novelizaci interních aktů řízení a dalších dokumentů a dále novelizaci příslušných právních předpisů především v oblasti integrovaného záchranného systému. Nový doplněný název vyzdvihuje řídicí postavení a zaměření tohoto pracoviště s celostátní působností v rámci hierarchie operačních a informačních středisek.

Klíčová slova: generální ředitelství, integrovaný záchranný systém, národní operační a informační středisko, operační středisko, organizační struktura.

S U M M A R Y

MATOUŠ, Miroslav: CHANGE IN THE ORGANIZATIONAL STRUCTURE OF THE FIRE RESCUE SERVICE OF THE CZECH REPUBLIC – NATIONAL OPERATIONAL AND INFORMATION CENTRE

The presented article informs about the newly introduced name of the National Operational and Information Centre, which began to be used internally in the practice of operations management at the Fire Rescue Service of the Czech Republic. The workplace is an organizational part of the Ministry of the Interior - Directorate General of the Fire Rescue Service of the Czech Republic. The name was introduced as part of the change in the organizational structure of this entity. In the following period, its internal approval and implementation will take place within the Ministry of the Interior of the Czech Republic. At the moment, the term must be perceived only as a new name for the department, which is part of the operations management department. In the future, however, its official introduction into the terminology of operational and information centres of the integrated rescue system is expected, which will require, in addition to implementation into internal management acts and other documents, also amendments to relevant legislation, especially in the integrated rescue system. The newly introduced name highlights the controlling position and focus of this nationwide workplace within the hierarchy of operational and information centres.

Keywords: Directorate General, Integrated Rescue System, National Operational and Information Centre, operational centre, organizational structure.

Přílohy:

Obr.: Pracovní verze navrhovaného znaku NOPIS, který zpracovali příslušníci pracoviště pro potřeby jeho prezentace.

OS	operační středisko
OPIS	operační a informační středisko
OPIS IZS	operační a informační středisko integrovaného záchranného systému
OPIS GŘ HZS ČR	operační a informační středisko generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky
OPIS MV-GŘ HZS ČR	operační a informační středisko Ministerstva vnitra-generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky
NOPIS	Národní operační a informační středisko
NOPIS MV-GŘ HZS ČR	Národní operační a informační středisko Ministerstva vnitra-generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky
OPIS MV-GŘ HZS ČR – NOPIS	Operační a informační středisko Ministerstva vnitra-generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky – Národní operační a informační středisko
KOPIS	krajské operační a informační středisko
KOIS	krajské operační a informační středisko

OPIS HZS kraje	operační a informační středisko hasičského záchranného sboru kraje
OO PP ČR	Operační odbor Policejního prezidia České republiky
IOS OO KŘP	integrované operační středisko operačního odboru krajského ředitelství policie
OS ÚCP	operační středisko útvarů policie s celostátní působností
ZOS	zdravotnické operační středisko

Tab.: Základní přehled terminologie používané v rámci operačního řízení na OS složek IZS.